

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:	Zodpovedný redaktor:	Redakcia a vydavateľstvo:
Na celý rok ... 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka ... 2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka ... 1 " 20 "	Majiteľ' a vydavateľ':	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Kresťanská ľudová strana za ľud.

Ozvena k ľudu.

Všeobecne známa vec je, že keď kresťanská ľudová strana do koalície vstúpila a podporovaním vlády z koalície utvorenej súčasnila a súčasťňuje sa v správe krajiny, program svoj — ako druhej stránky — zadržala v celej jeho čistote. Kresťanská ľudová strana ostala tou kresťanskou stránkou politickou, ktorá jedine žiada v každom obore uplatnenie zásad kresťanských.

Aj to je vôbec známo, že koalícia vzala na seba priechodné úlohy. Panovanie práva a zákonov znovu upevniac, životu štátnemu dala smer ústavný a pri tom predstavila si ten veľký cieľ: že život ústavný vyvinie terajšej dobe zodpovedne, že politické právo rozšíriac na všetky vrstvy spoločnosti, celosť národa uvedie do pevniny ústavy. Preto vytýčila si za program, ako to už aj trónna reč kráľovská označila, vyhotovenie zákonnej predlohy na slobodné užívanie všeobecného hlasovacieho práva sa vzťahujúcej, pri zachovávaní požiadavok terajšej doby demokratických a národného rázu uhorského štátu. Kresťanská ľudová strana ako splnila na seba vzaté tieto povinnosti spoločne s druhými stránkami v minulosti, tak na vyplnení jejich s celou silou jej spoluúčinkovať bude aj v budúcnosti.

Vláda z koalície utvorená ale kým tieto úlohy rozrieši, nemohla vyhnúť iným potrebným požiadavkám štátneho života. Treba jej bolo do ohľadu brať neustály vývin všeobecný, bo by ináč život národný bol slabol a klesol. Priecho-

dný ráz krajinskej správy nevyzdvihol politické stránky tej povinnosti, aby z celej sily pracovali na kultúrnom a hospodárskom vývine vlasti. Ba práve tá najprvšia úloha priechodnej správy krajinskej, že ona všestranne zväčšiť má silu národa, tým prísnejšie viaže vládu, aby nasledujúc hlas národov, zo všetkých strán sveta sa ozývajúci, na poli sociálnom a verejného hospodárstva všetko to podujala, čo zabezpečuje a pozdvihuje blahobyť nášeho ľudu. Zvlášte v prostred tých nepokojných pohybov, v akých žijeme prítomne, treba jej bolo porozumeť tým hlasným požiadavkám času, že ulavenie a zabezpečenie osudu malých ľudí a triedy robotníckej, najprvšou povinnosťou je štátu a národa. Vláda z koalície utvorená aj pomerne ku krátkosti jej jestvovania zrejme dokázala svoju ochotnosť dotyčno zveladenia blahobytu ľudu. Snem krajinský vyniesol zákony o poistení robotníctva, zákony sriaďujúce pomery bydliska a práva čelade. Vyniesol ďalej krajinský snem zákony, hmotné postavenie učiteľstva a železničiarov ulavujúce a právne pomery sriaďujúce, veľkú významnosť sociálnu týchto zákonov zapierať nemožno.

Kresťanská ľudová strana v týchto sociálnych a k upevneniu vlasti slúžiacich prácach zmužile sa súčasnila. Túto svoju povinnosť tým ľahšie mohla vyplniť, bo ona od počiatku jej jestvovania pri zachránení mravných pokladov národa mala pred sebou ten vznešený cieľ: ulavenie a napomoženie hmotného stavu ľudu. V programme kresťanskej ľudovej strany od počiatku zložené sú základné myšlienky prác sociálnych.

S rastom spoločenských bied poriastol i po-

čet prác na poli sociálnom. Hospodársky vývin nových časov čo deň tým viacej vyžaduje také sriadenia a ustanovizne, v rámci ktorých sily spojené, osobnosti sriadené z jednej stránky odhodlanejšie môžu sa oproti stavať v zápasoch o jestvovanie; z druhej stránky i sami mohutnejšie vládu zakročiť za vlastné záujmy. Pre malých ľudí nastávajú čo deň horšie časy, robotník zase i s napnutou prácou sotva môže zabezpečiť výživu svojej rodiny. Nespokojnosť a nesmierna chudoba čím viacej ľudu ženie do tábora socialdemokracie, ktorá vypovedala boj Bohu a vlasti zarovnak.

Biedy sú teda veľiké a príčiny jejich hlboko ležia. Reformy sú potrebné na celej čiare štátneho života, v prvom rade ale na poli verejného hospodárstva. Krom nábožensko-mravného obnovenia spoločnosti najsúrnejšou úlohou je, aby liberálnym systémom zanedbané, alebo skoro celkom zničené spoločenské triedy znovu byly na nohy postavené. Zľahčenie tiarch robotníkov, zvýšenie a systematičné vyvinutie obchodu a priemyslu, usporiadanie pomerov financiálnych a úvery, primeranejšie a spravodlivejšie podeleňovanie verejných poplatkov, ľudskejšia a rýchlejšia verejná správa, výdatnejšia obrana slabých a zo sto strán vykorisťovaných občanov, odborné a požiadavkám XX. stoloetia zodpovedné vyučovanie ľudu: sú všetko také práce, ktorých odročenie do nebezpečenstva uvalilo by doprosta blaho a jestvovanie národa. Kresťanská ľudová strana teda za potrebné a na začiatku novej sessie zákonodarstva aj na čase považuje to okamženie, aby podrobnejšie označila oné zásady, ktoré dávajú smer jej sociálnemu programu ku blahu a vyslobodeniu ľudu a aby poukázala na tie ustanovizne zákonodarstva, na ktorých prevedenie s celou mocou naliehať chce v záujme malých ľudí a robotníckej triedy bez rozdielu národnosti, kmenu a náboženstva.

Pôvodný program náš podržujeme v úplnej jeho celosti, zvlášte aj tie jeho čiastky, ktoré nás oddeľujú od druhých strán politických a ktoré vzťahujú sa na revíziu zákonov cirkevno-politických. V otázkach národnostných verne ku 13. punktu nášeho programu zastávať budeme vždy stanovisko práva spravodlivosti a slušnosti. Nasledujúc ale hlas nášeho stoloetia, ktorý vyžaduje zvláštnu účinnosť socialnu, verne ku na-

šemu programu sociálnemu (punktom 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11. a 12. zodpovedne) v najbližšom čase predkladáme si nasledujúce úlohy:

Najvyššou snahou našou je zabezpečenie všetkých práv malých ľudí našej vlasti a podporovanie jejich hmotného zveladenia, aby tak z jednej stránky v bezpečnosti osobného práva, z druhej stránky v hmotnej neodvislosti občanov nalezol štát pevný základ jestvovania svojho. Z tej príčiny naliehamo na to, aby verejná správa opravená bola. Žiadame, aby práva a záujmy občanov pred vrchnosťami verejnej správy byly účastné podpory bez rozdielu národnosti a aby ľud nebol vystavený sekaturam. Zvláštnou úlohou verejnej správy má byť doprosta, aby vždy na zreteli mala hmotné záujmy ľudu.

Zo skúsenosti vediac, že vzdor zákonnému zabezpečeniu zásady slobodného shromažďovania a spolčovania sa, občania v uplatneni týchto práv svojich mnohokrát hatení bývajú, žiadame dokonalejšie usporiadanie a zabezpečenie práv prosbopisných, spolčovania a shromažďovania. Žiadame tiež aj prísnu kontrollu na vrchnosti a jejich orgány, aby pri vymeriavaní pokút zneužívania dopustiť sa nemohli, príležitostne dokázaného zneužívania ale aby účastní boli pokút čo najprísnejších.

Ohľadom verejných záujmov za potrebnú držíme statočnú správu verejných peňazí a svedomité šafárenie, žiadame preto, aby mimoriadne penzie ministrov, štátnych sekretárov a föjšpánov zotrené byly a penzie jejich aby ustálené byly dľa riadnych pravidiel penzionálnych.

Ku zabezpečeniu hmotného blahobytu ľudu za najprvšiu prácu držíme od koreňa reformu nespravodlivého a neznesiteľne ťažkého terajšieho systému odanenia. Cieľom spravodlivejšieho vyhodenia daňových tiarch nech sa zaviede systém postupnej (progressívnej) dane a nech sa vyhotoví nový, spravodlivý kataster. Nech sa zníži pozemková a cestová daň, miesto toho ale na burzu nech sa vyššia daň vyhodí. Pod daň patriace, lež zatajené dôchodky treba vyskúmať a odaním náležite.

Žiadame zotrenie štátnych a všetkých ostatných verejných mravy hubiacich hrí šťastia, zvlášte zastavenie svojim časom triednej hry žrebovej.

Žiadame usporiadanie potravnej dane, nado-

všetko aby znížená bola daň od nevyhnutelne potrebných článkov potravných (ako sú: mäso, víno, pivo, sol atď.), ďalej aby potravné dane do prenájmu daly sa obciam a spolkom. Žiadame, aby prípadné dane od dedičstva spravodlivo byly usporiadané. Ako ale prestanú poplatky od oslobodenia gruntov od tiarch tie nech napozatým neobťažujú nemovitosti a pod žiadnym menom neslobodno ich viacej vyberať.

Krom ulavenia tiarch chudobnejších tried cestou daňovej reformy, vážna podmienka pozdvihnutia a zabezpečenia blahobytu ľudu je oslobodenie od dane najmenej čiastky k výžive potrebnej (minimum existencie) a ochrana rodinného krbu (homestead). Treba do života uviesť taký zákon, dľa ktorého jednotlivým krajom zodpovedne ustálená má byť istej veľkosti nemovitost', ktorá dostatočná je k vyživeniu jednej rodiny, ďalej určený má byť istý movitý majetok, a tieto ani daňou, ani inou podlžnosťou obťažovať a na licitácii odpredať neslobodno.

Na poli daňovej reformy všetko toto ale nie ešte dostatočné. V záujme ľudu ulaviť treba ešte aj prísnosť daňových exekúcií. Daňové exekúcie treba prevádzať zdarma, v čas potreby a núdze ale (v pádoch choroby, smrti, veľkého nešťastia, početnej rodiny, zlej úrody atď.) chudobe poskytnúť treba úveru a odpustenie dane. Vyhodenie a správa dane nech sú jednoduché a ľahko k prehliadnutiu, aby i ten najjednoduchší občan videl, že pod akým titulom a koľko dane má platiť. Lehota zadania apellácie proti vyhodenu dane nech ustanovená je dľa kalendára, ktorý termín neslobodno premeniť.

Eksekucionálny zákon vôbec treba revidovať. Pokračovanie pri ňom má byť ľudskejšie a kroz to, že eksekútori dostávajú majú stály plat, má ono byť aj lacnejšie. To sa prísne musí zachovávať, aby rodinný krb a z pod eksekúcie vynaté movitosti. súdobnému zátvoru neprepadly. Jestli by sa ale v čas veľkej potreby nedalo vyhnúť odpredaju movitosti na licitácii, to nech sa dľa možnosti stane v licitačných sieňach obecnstvu ľahko prístupných.

Z ohľadu obrany ľudu potrebné je ďalej, aby chudobní proti nadužívaniam tak jednotlivých a vrchností, účastní boli právnej obrany zdarma. Kresfanská ľudová strana od rokov pracuje na založení «Jednoty» ľudu, ktorá povolaná je po-

skytnúť ľudu rady a právnej obrany. Žiadame tiež v záujme právnej obrany chudobných zavedenie ustanovizne ambulatných súdov v menších záležitostiach.

Žiadame na poli trestného práva väčšiu obranu ženskej statočnosti, zastavenie zneužívania tlačie, zvlášte prísne a rýchle pokutovanie nápadov proti privátnej poctivosti a rodinnému krbu, ako aj prísnejšie trestanie urážky na cti a pomlúvania. Žiadame vlúdnejšie pokutovanie krádeže potravných článkov, vo veľkej núdzi zpáchanej. Klamstvo, jehož označenie má byť obširnejšie, a úžera nech sa prenasledujú úradne. Klamstvo, šudierstvo, falošnú kriedu s oškodením veriteľov prísne treba trestať. Zpáchané klamstvo s potravnými článkami a nápojami a týchto falšovanie nielen peňažnou pokutou treba trestať, lež spolu i pozbavením slobody, ako aj uverejnením a v úradnom výkaze držaním prieskupníkov mena. Cieľom zahatena potravných článkov falšovania a prekazenia kumštovného zdraženia tovarov zaviesť treba prísnejšiu kontrolu.

Troviacemu obecnstvu škodlivé kartelle, trösty a rýngy postaviť treba pod dozorstvo štátu a znovu usporiadať. Staráť sa treba aj o to, aby potravné články a látky ku kurivu potrebné, kumštovne zdražef nemohly. Cieľom zahatena kumštovného zníženia alebo zvýšenia ceny obilia dľa záujmov kšeftu naliehať budeme na to, aby kšeftovanie s obilím na termín bez zaokrytia zakázané bolo.

Chudobní ľudia popri výžive najväčšie starosti majú o bydllo. My preto žiadame, aby chudobnému ľudu dostalo sa lacnejších bydlísk a aby tieto zodpovedaly požiadavkám zdravotným. Prekaziť treba takrečenú úžeru s bydlami.

Po všetkých stranách šíriaca sa úžera už i tak hrozne pustoší náš ľud. Treba teda úradne prenasledovať úžeru s tovarom, s plodinami a zarovnak aj s lichvou páchanú. Ku výskúmaniu, prenasledovaniu, ako tiež ku najprísnejšiemu trestaniu úžery upotrebíť treba všetky zákonom povolené prostriedky, jestli ľud náš chceme oslobodiť z pazúrov úžerníkov.

S najväčšou prísnosťou treba kontrolovať aj záložné domy a predovšetkým znížiť sa majú záložné úroky. Falošné svedectvá a falošné prisahy tiež nestíhajú a netrestajú sa s potrebnou

prísne zákonné nariadenie. Rovným spôsobom čo najprísnejší zákon treba vyniesť proti kupčeniu s dievkami, čo je tá najpotupnejšia škvrna každého kresťanského štátu kultúrneho.

Národná počestnosť, ba otázka vlastného jestvovania vyžadujú revíziu zákonov vysťahovania a spolu zastavenie dosťahovania sa, vlasti našej nad mieru škodlivých cudzích živlov, s ktorými otázkami v súvislosti usporiadať treba záležitosť postrku a otázku ustálenia kde patričnosti.

V záujme blahobytu nášho ľudu snažiť sa tiež budeme prekaziť šírenie sa alkoholizmu, totižto liehových nápojov. Naliehame na to, aby priestupky ohľadom vymeriavania nápojov spáchané, prísne boli pokutované a žiadane, aby právo k vymeriavaniu nápojov nebolo možno shŕňať v jednej ruke. Povolenia k vymeriavaniu nápojov na každý pád treba udeľovať obciam a spolkom, keď si ho žiadajú.

Ponevác sila našej krajiny záleží v ľude roľníckom, zosilnenie v neprajných pomeroch živoriacej hospodárskej spoločnosti, držíme za prvého radu záujmy národné. Cieľom soslňenia hospodárskej spoločnosti žiadame múdre parcelovanie a osadlenie, zavedenie prenájomného systému po malých a stredných majetkoch, taktiež múdre uplatnenie ustanovizne spoločného prenájmu. Zvyčajnú úžeru s pozemkami, rozumie sa odsudzujeme a k prekazeniu jej žiadame zákonodarné nariadenie.

V záujme hospodárskej spoločnosti považujeme tiež za potrebné, aby statkári potreby jejích úverou len tak ľahko mohli zaokrývať ako kupci a obchodníci, a preto žiadame, aby pozemkov a statkov týkajúca sa úvera zľahčená, podpory účastná bola a aby pozemky od tiarch byly oslobodené. Oproti v záujme leží samej spoločnosti hospodárskej, aby v hospodárskom ohľade škodné podelenie majetkov zákonom prekazené bolo.

Krom hospodárskej, záujmy ľudu v každom ohľade zabezpečujúcej politiky, hospodársku spoločnosť podporovať treba všemožným spôsobom. Robotným rukám treba dať slobody. Žiadame dvojročnú službu vojenskú. Žiadame, aby ku roľníckej triede patriaci členovia armády v čas zatvy dľa možnosti na slobodu boli prepustení,

náhradní rezervisti ale nie aby dľa čísla radu, lež ohľadom jejích rodinných pomerov boli ku službe povolani. Pri zaokrývaní potrieb vojanských treba do ohľadu brať a síce v prvom rade bezprostredne plodinárov, v jejíchžto záujme zakladať treba tiež aj spolky plodiny zceňujúce. Tými plodinami ale, ktoré potrebuje armáda, nech plodinár jednu čiastku svojej dane splácať môže.

Žiadame zotrenie tajných refakcií. Miesto refakcií povolených veľkým podnikom, treba zaviesť verejných záujmov tarifné výhody. Treba stavať verejné sklady. Treba sa starať o dobré suchozemné a vodné cesty, ako aj o záujmom obecnstva zodpovedné dobré prostriedky premávkové.

V záujme hospodárskej spoločnosti žiadame v prvom rade aj to, aby čím viacej úverkových, potravných a plodiny zceňujúcich náležite sriadených spolkov bolo založené. Nech sa uzná právo, dľa ktorého dovoleno má byť hospodárom jejích záujmy podporujúce spolky a družstvá zakladať. Zastupiteľstvo záujmov poľného hospodárstva nech obsiahne zákonné sriadenie skrze do života uvedenie poľno-hospodárskych komôr. Ku dozorovaniu pomerov poľno-hospodárskeho robotníctva nech je na spôsob priemyselných dozorcov sriadené dozorstvo poľného hospodárstva.

Druhá veľká čiastka našich požiadavok vzťahuje sa zvlášte na podporovanie krajinského a to v prvom rade malého priemyslu, ktorý sa nachodí v preťažkom položení a takrečeno so smrťou zápasí. Žiadame preto revíziu priemyselného zákona a výdatnú štátnu podporu pre malý priemysel, taktiež skrze zavedenie odbornej cvičenosti priemyselníkov, zamedzenie slobodného priemyslu. Priemyselné komory treba odtrhnúť od obchodných komôr. Na tom treba pracovať, aby sa zakladaly spolky priemyselnú surovú látku zaopatrujúce, priemyselný tovar zceňujúce a spolky potravné. Žiadame ďalej usporiadanie pomerov domovej priemyselnej mzdy a priemyslu v žalároch prevádzaného, ako tiež aby malý priemysel účastným sa stal aj vo verejných lífrovaníach.

Polepšenie položení triedy robotníckej a usporiadanie jej pomerov sú tiež vážne potrebnosti štátne a spoločenské. Povinnosťou štátu je

staraf sa o to, aby osobné právo a osobnú slobodu žiadne družstvo záujmov, žiadna organizácia terorizmom neurážaly a neohrožovali, z druhej strany ale potrebné je, aby právo zakladania odborných organizácií robotníckych a sdružovania sa dľa odborov, zákonom uznané bolo. Cieľom vyrovnania príležitostných potrzok medzi zamestnávateľmi a robotníkami žiadame do života uvedenie robotníckych komôr.

Žiadame zakázanie nočnej práce zo stránky žien a detí a zkrátenie času práce ženskej. Čas práce, ktorú vybavujú deti, nech je tiež čo len možno najkratší. Deťom pred jejich 15. rokom nech nenie dovoleno do fabričnej roboty vstúpiť, a len ku prácam jejich veku, duševným vlohám a telesnému vyvinutiu zodpovedným nech ich volno potrebovať. Vo fabrikách a robotníckych osadách ale prísny pozor treba dávať na požiadavky mravnosti a verejnej zdravotnosti, na duševný a telesný blahobyt zvlášte detí a priemyselným dozorcóm prísne má byť naložené, aby na splnení týchto požiadavok svedomité dozorovali. Žiadame, aby priemyselní učni náboženskej výučby a výchovy boli účastní, spolu ale aj o to treba sa starať, aby v školách tak priemyselných ako roľníckych vyučovanie a výchova ľudu zodpovedaly praktickému životu a požiadavkám XX. stoločia. Ako vôbec potrebné je, aby v ľudových školách, v hospodárskych, patrične priemyselných predmetoch dôkladnejšie sa vyučovalo.

Žiadame založenie úradných, robotu sprostredkujúcich ústavov, do života uvedenie útulných domov pre robotníkov a čelad. Žiadame doplnenie terajšieho, robotníkov poisťujúceho zákona a rozšírenie jeho na pády malomocnosti, staroby a vôbec neschopnosti ku ďalšej telesnej práci.

Cieľom zachránenia duševného a telesného blaha robotníctva s celým dôrazom naliehať budeme na to, aby zavedený bol úplný odpočinok nedefný a aby požehnania jeho každý mohol byť účastný. Žiadať budeme tiež, aby odpočinok od práce rozšírený bol i na najhlavnejšie sviatky kresťanstva. Z tejto príčiny žiadame aj, aby všetky krčmy v nedeľu a vo sviatok celý deň zatvorené byly.

Žiadame konečne revíziu zákona verejného zdravotníctva, zvlášte výdatnú obranu záujmov

verejno-zdravotných, triedy chudobných a robotníckej, zakladanie dobrodejných ústavov, ako aj usporiadanie záležitostí chudobných.

Toto sú tie hlavné práce, ktoré presne vyžadujú od nás ťažké polozenie ľudu a terajšia doba a na ktorých splnenie celý duch programu našej strany nalieha. Nezapomneme pri tomto, rozumie sa, ani na tie veľké kultúrne úlohy, ktorých zaujať sa tým viacej treba je vtedy, keď hľadíme v ústrety veľkým reformám demokratickým, keď náš ľud, triedu robotnícku aj mimo školy vyučovať a proti naukám zkazovným posilňovať treba zbraňou kresťanskej pravdy, striezvej vedomosti. Za povinnosť držíme si polepšenie stavu prirodzených vodcov ľudu a veľkú kultúrnu významnosť tohoto nevieme dostatočne označovať. Preto keď hmotné polozenie učiteľstva náboženských škôl čím skorej aspoň natolko hľadíme pozdvihnúť, v akom nachodí sa učiteľstvo škôl štátnych, s tým väčším dôrazom budeme naliehať na to, našemu programu zodpovedne (3. punkt), aby autonómia katolícka čím skorej do života uvedená a kongrua katolíckeho duchovenstva usporiadaná bola, aby ti, čo obrovskú čiastku plnia úloh kultúrnych a čo — ako vôbec známo — na dejšti sociálnom trápia sa na čele ľudu, aspoň takými prostriedkami vyživenia vládli, aké prislúchajú vzdelaným ľuďom.

Všetky tieto punkty našej politiky sú požiadavky zásad evanjeliuma. Previeva nimi sila pravdy Krista Pána. Túto silu chceme preniesť do spoločnosti, do tela národa, aby žiť a vyvíňať sa mohol. S právom rátame teda na každého, jehožto nádra za príkladom našich predkov naplňuje kresťanstvo, spolčené s vrelou láskou ku vlasti. Nech sa každý postaví pod zástavu našej strany, ktorá vyrástla z hrudi národných tradícií krvou posvätenej. Viera, nádej a láska sú hýbadlom našich snáh a naše heslo je:

«Kresťanská krajina s pevným a blaženým ľudom!»

Budapest, dňa 12. oktobra 1907.

Kresťanská ľudová strana snemová.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

POLITICKÉ CHÝRY.

Porady kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Vo stredu dňa 9. októbra o 7. hodine večer držala poradu kresťanská ľudová strana snemová pod predsedníctvom skutočného vnútorného tajného radcu Štefana Rakovszkyho. Predmetom porady bol prípis stránky neodvislých v záležitosti kandidácie členov do výborov snemovne. Pojednávalo sa potom o vnútorných záležitostiach a za zovňajších členoch kresťanskej ľudovej strany, prijatí boli nasledovní:

Reginald Beckett, správca poisťujúcej spoločnosti Gresham (Budapest), Anton Chay, farár (Vaál), Ján Kurimszky, farár (Szinye), Béla Zaborovszky, prépošť farár (Eperjes), Ján Telekessy, radca svätého súdu a farár (Hanusfalva), Aladár Schreiber, farár (Ipolyság), Alojz Szakoly, hlavný archivár (Berneczet), dr. Eugen Plehló, pravotár (Ipolyság), dr. Richard Unger (Budapest), barón Imrich Mednyanszky, veľkostatkár (Luka).

S týmto zakončila sa porada o 8. hodine večer.

Vo štvrtok dňa 10. októbra o 3. hodine popoludní držala poznove poradu kresťanská ľudová strana snemová, ktorej predsedal minister okolo osobnosti kráľa gróf Aladár Zichy. Prítomní boli: skutočný vnútorný tajný radca Štefan Rakovszky, Štefan Adamovich, Franc Buzáth, Edmund Beniczky, Ján Csernoch, Béla Csitáry, Alexander Ernszt, Alexander Giesswein, Emil Gyuriss, Karol Hencz, Dezider Ajtics-Horváth, Július Jánoky-Madocsányi, Alexander Karácsonyi, Karol Kovács, gróf Gejza Majláth, Ján Molnár, Béla Nyáry, Béla Rakovszky, Štefan Tálos, Karol Wildfeuer, Mikuláš Zboray.

Gróf Aladár Zichy predovšetkým na vedomie dal kresťanskej ľudovej strane snemovej, že vlády dohodly sa v otázkach hospodárskeho vyrovnania medzi Uhorskom a Rakúskom. Dľa jeho osvedčenia vyrovnanie toto je také, že na celej čiare podporovať bude a zabezpečí záujmy krajiny. Viacej členov strany pozdvihlo potom slovo v záležitosti urážok, akým vystavená bola kresťanská ľudová strana aj v prázdninách pri voľbách na vidieku zo stránky úradníkov verejnej správy. Členovia strany boli jednohlasne tej mienky, že prekazenie podobných urážok je potrebné a surne. Na to previedla porada kandidáciu do výborov snemovne na základe vyznačenia včera vyslaného výboru. Za podpredsedu snemovne kandidovaný bol znovu Štefan Rakovszky a za zápisníka Karol Hencz. Do výborov snemovne kandidovaní sú nasledujúci:

Polné hospodárstvo: Béla Csitáry, Jozef Farkas. *Gazdovstvo*: Ján Molnár. *Pravosúdie*: Béla Nyáry, Alexander Simonyi-Semadam. *Prosbopisy*: Franc Csizmazia,

Alexander Giesswein. *Knihovňa*: Alexander Simonyi-Semadam. *Verejné hospodárstvo*: Alexander Ernszt, Alexander Simonyi Semadam, Georg Szmrecsányi. *Verejná správa*: Karol Hencz, Ladislav Mednyanszky, Štefan Tálos. *Premávka*: Franc Darányi, Pavel Kovács. *Výučba*: Ján Csernoch, Ján Molnár. *Výbor immunity*: gróf Ladislav Hunyady, Mikuláš Zboray. *Záležitosti robotníkov*: Alexander Ernszt, Alexander Giesswein. *Denník posudzujúci výbor*: Julius Jánoky-Madocsányi, Alexander Karácsonyi. *Stály výbor inkompatibilný*: Mikuláš Zboray. *Výbor finančný*: Franc Buzáth, Béla Rakovszky. *Skúmanie počtov*: Béla Csitáry, Karol Wildfeuer. *Obrana vlasti*: Štefan Adamovich, gróf Gejza Majláth. *Vodné záležitosti*: Otto Förster, Dezider Ajtics-Horváth. *Skúmanie záklučných počtov*: Emil Gyuriss, Karol Hencz.

Po prevedenej kandidácii zkončila sa porada o 6. hodine večer.

Dňa 12. októbra pokračovala kresťanská ľudová strana v poradách a držala zasadnutie pod predsedníctvom Štefana Rakovszkyho. V tomto zasadnutí prítomný bol aj katolícky vodca gróf Ferdinand Zichy a ustálená bola osnova ozveny k ľudu, ktorú uverejňujeme na prvom mieste tohoto čísla.

Ľudové shromaždenie.

Kresťanská ľudová strana vydržiava v nedeľu dňa 20. októbra veľké ľudové shromaždenie v Obrováci vo volebnom okrese Bácsstóváros. Na tomto shromaždení prítomný bude podpredseda snemovne a kresťanskej ľudovej strany Štefan Rakovszky, viacej ablegátov a vonkajších členov strany.

Nový vyslanec katolíckej autonómie.

Katolícky okres nitriansky do katolíckej autonómie vyvolil ako vyslanca ablegáta kresťanskej ľudovej strany Juliusa Jánoky-Madocsányiho 2888 hlasmi.

Červený štvrtok.

V záujme pravdy treba nám ešte raz spomenúť tú židovskú processiu, akú socialdemokratickí židovskí vodcovia dňa 10. októbra sriadili robotníkom v Budapešti. «Slovenský Týždenník» píše v poslednom čísle tučnými literami: 10. októbra v Pešti 140.000 a na vidieku 350.000 robotníkov v jednom štrajku». — «Ľudové Noviny» sa zase takto tešia: «V Pešti usporiadajú socialisti veľký pochod cez mesto, ktorého sa súčasťní vraj asi 150.000 robotníkov». — Ani jedno, ani druhé nenie pravda. Dľa úradných zprávy vypovedaný štrajk nebol všeobecný. Robotníci tak na vidieku, ako i v hlavnom meste pracovali vo fabrikách a nezložili nástroje židom k vôli. Boli pravda aj takí čo nepracovali, tých je ale vždy dost. Socialdemokratov nenie vôbec v Uhorsku ani 140.000, ani 150.000, tým menej 350.000, bo dľa úradného jejich výkazu je ich všetkých dohromady 71.173. O oslavovanom pochode socialdemokratov, na ktorom bolo najviacej židovských chalanov s červenými čiapkami a dievok v červených sukňach, ako aj o tom shro-

maždení na ktorom rečnili Dezider Bokányi, Sandor Garbai, Franc Szlavik, sa len to musí povedať: keď sa vrchy kotia, okotia smiešnu myš!

KRAJINSKÝ SNEM.

Vo štvrtok dňa 10. októbra držal krajinský snem prvé zasadnutie po letných prázdninách. Pred zasadnutím prisla do snemovne deputácia socialdemokratov, ktorú predseda Julius Justh prijal a prepustil s tým, že prednesenú mu prosbu príležitostne predloží parlamentu. Deputácia na to odťahla s dlhým nosom, načo oredseda snemovne zahájil zasadnutie. Pri ustálení poriadku pojednávania v nasledujúcom zasadnutí ministerpredseda navrhol, aby prvá sessia snemu zakľúčená bola. Návrh bol prijatý a dnešné zasadnutie sa s tým zakončilo.

Dňa 11. októbra prečítaný bol v snemovom zasadnutí prípis, ktorým jeho veličenstvo kráľ prvú sessiu, dňa 12. mája roku 1906. svolaného snemu zakľúčil a druhú sessiu s 12. októbrom za otvorenú vyhlásil.

Dňa 12. októbra následkom zakľúčenia prvej a zahájenia druhej sessie snemu prevedená bola nová voľba úradníctva snemovne. Za podpredsedu snemovne vyvolený je podpredseda kresťanskej ľudovej strany Štefan Rakovszky so 124 hlasmi. Medzi zápisníkov vyvolený je z kresťanskej ľudovej strany Karol Hencz so 155 hlasmi. Zatým zakončilo sa zasadnutie.

BESEDNICA.

Nestraš deti.

— Čo sa vám narobilo, suseda, že sa tak vadíte? — pýta sa Fajtorová svojej kmotry, Petrony Libucovej.

— Čo by sa nevadila, keď tie naničhodné detiská nikdy neposlúchnu. Aj včel, nie žeby kolísal, ako som mu to bola rozkázala, ale hen tam vydriapal sa na hrušku.

— Ja sa veru nikdy nehnevám pre môjho Michala keď je neposlušný, alebo zlostný. Len to mu poviem: Ty, chlapče, ak neposlúchneš, zaraz zavolám Černokňazníka, a Michal tak skrotne ako baranček. Bola som mu povedala, že Černokňazník na ohnivom šarkane lieta a do vreca zberá zlé deti, ktoré potom zožerie. Chlapec sa nalakal, a tak keď je zlý, len mu spomeniem Černokňazníka, hneď sa trasie od strachu.

— Ja nechcem tak vychovávať môjho Tónka, lebo

by bol potom bojzlivým, aj by ho mohol naposledy zrádnik metať.

— Ešte že čo?! Trošku sa nalaká a je. Veď keď narastie aj tak bude vedieť, že som ho to s tým len strašila.

— No, hovorte vy čo chcete, ale nenie to dobre. Dieťa má byť vždy smelé. Už ja len radšej výskamrem svojho chlapca.

— Ja tiež len pri mojom zostanem. Majte sa dobre, kmotra, — odoberala sa Fajtorová.

— Počkej len, však ty pochodíš s tvojim Černokňazníkom, — hovorí Petrona sama pre seba.

Tak sa aj stalo.

Asi o mesiac po tomto rozhovore na svadbu volali Fajtorovú. Bola vychýrenou kuchárkou, bez nej málo ktoré veselie odbavili. Jej muž Ďurko bol zase šikovným oddavačom. Vedel povedať takú kázeň, že svadobníci nestačili oči si utierať a dal pozor na svoju palicu akožto odznak starejšieho.

Zakiaľ tam budú na svadbe, Boriška, pastorkyňa Fajtorovej bude bedlif na malého Michala. Lenže aj tento chcel ísť s druhými deťmi, aby bol účastný svadobnej večere. Ako to býva, že keď svadobníci k stolu sednú, deti vopchajú sa pod stôl a mikajú ich či za nohu, či za kabát, aby im podstrčili košťal, alebo koláč. Nazývajú ich hladnými líškami a robia s nimi žarty. Miesto koláča núkajú im opaprikovaný chlieb; miesto mäsa handru; miesto stehienka do omáčky namočené drevko; miesto hriateho slanú vodu. Hladné líšky zato zamastia šaty svadobníkom, nalejú im do čižiem vody a robia taký hrmot, že ich starejší von vyperie.

Aj malý Michal chcel ísť pod stôl za hladnú líšku, lenže to matka nedovolila.

— Ak neposlúchneš, tak pošlem pre teba Černokňazníka.

— Jaj nie! Budem dobrý, — vreštal Michal.

V tom vkročila do izby Boriška, asi šestnásťročná dievča. Inokedy bola veselá, dnes ale celá nechutná, že musí zostať doma s Michalom.

— Ty, aby si neušla z domu! — víta ju mачocha. — Dosť si sa natancovala v nedeľu. Merkuj na Miška, a keď večer zaspí, ľahni si aj ty.

Boriške nepáčil sa tento rozkaz, i počala sa jednať.

— Aspoň to mi dovoľte, že keď otecko domov príde nakrmiť lichvu, abych vtedy mohla odbehnuť na chvíľu.

— Netreba ti tancovať, máš dosť času na to. Ne počula si, keď pán farár kázali, že tanec je pastva čerta, s tým navádza dievky k zlému.

— Ale veď ja dávam pozor na seba. Nechcem ja doniesť haňbu ani na rodičov, ani na mňa. Veď som ešte mladá a človek nech sa vtedy zabáva.

— Pamätaj na tvoju nebožkú matku. Aj tá sa triasla za tancom, a to bola jej smrť. Upotená vyšla na zimu, následkom čoho prestydla a o pár dní ju pochovali.

Rozpomienka na nebožkú matku k plaču pohla

Borišku. Bolo to pred šiestimi rokami, ona mala vtedy desať rokov.

Aby Fajtoro á utíšila dievča, dovolila mu, že keď otec domov príde statok nakrímiť, že môže odbehnuť na svadbu.

Fajtorová odiala na seba veľký ručník, napomenula Miška, aby bol dobrým, že mu donesie makovník, aj tvarožník a potom odišla do svadobného domu. Boriška obracala sa okolo roboty, či na dvore, či v kuchyni a Miško všade jej bol za pätami.

— Čo chodíš za mnou? Bojíš sa, že ťa uchytí Černokňazník? Ten len v noci chodí. Vo dne anjel strážca stojí pri tebe a varuje ťa od zlého.

— A je anjel mocnejší ako Černokňazník? — pýtal sa chlapec.

— Pravdaže.

— Ale ja som ešte nikdy nevidel anjela pri mne. Či on má aj palicu, s ktorou zaženie Černokňazníka?

Boriška sa zasmiala a vyprávala chlapcovi, že anjela strážcu nemožno vidieť a že on ani palice nepotrebuje, aby obrátil volakoho.

Miško sa uspokojil, ale ho to predsa bolelo, že nemohol byť na svadbe hladnou líškou.

— Aj ty, Boriška, pôjdeš na svadbu? — pýtal sa Miško.

— Čo ťa do toho!

— Ale čuš s tvojim Černokňazníkom! — okríkol sa otec. — Ba čo len bláznite toho chlapca? Celý je nastrašený. Nemáte žiadneho rozumu? Koľko razy som vám už povedal, aby ste mu pokoj dali s tými vymyslenými strašidkami.

— Ja ho nestraším, — odsekla Boriška a bežala k hlievu, aby pohodila ošipaným. Čo ju tam po Michalovi a po Černokňazníkovi, keď nesmie ísť na svadbu. Ako by bola rada tancovala a nemôže odísť pre toho chlapčiska.

(Dokončenie nasleduje.)

K našemu vyobrazeniu.

Zablúdil ktosi na automobile až do ďalekej Číny. Obyvatelia jednej čínskej dediny slyšali, že sa blíži ku nim taký voz, ktorý ani ľudia, ani kone nefahajú a predsa beží, ba ako blesk letí sám od seba. Celá dedina vybehla na podiv toho zázračného voza, a ako nám naše vyobrazenie predstavuje, ľudia s napnutosťou čakali, kým doletí.

CHÝRNIK.

Zdravotný stav jeho veličenstva kráľa. Jeho veličenstvo pochoreva síce ešte vždy následkom veľkého prestydnutia, pri tom ale od rána do večera sedí pri pracovnom stole a odbavuje štátne záležitosti. Len to

označuje najviacej chorľavosť jeho veličenstva, že dľa nariadenia lekárov nevoľno mu je prechádzať sa na čerstvom povetří. Lekári stav jeho veličenstva nedržia za nebezpečný. Daj mu Bože čím skorej predošlého zdravia ku blahu a potešeniu verných jeho národov.

Kráľ na jubilaume svätej Alžbety. Právomocenský výbor mesta Prešporku v poslednom valnom shromážení uzavrel, že na slávnostach sriadených z príležitosti jubilauma svätej Alžbety dá sa úradne zastúpiť a súčasne na čele s mešťanostom Brollym vyslal jeden výbor, aby jeho veličenstvo v mene mesta pozval na slávnosti. Vybavením priprav víťania jeho veličenstva poverený je jeden 16-členový výbor. Na valnom shromážení mešťanosta na základe zprávy arcikňazny Izabelly vyhlásil, že jeho veličenstvo s radosťou prijme pozvanie na jubilaume slávnosti a príde do Prešporku.

Arcikňazna Augusta ako krstná matka zástavy. Kečkemétsky kresťanský robotnícky spolok tohoto mesiaca bude odbavovať slávnosť posviacky zástavy. Manželka arcikniežaťa Jozefa, arcikňazna Augusta, ktorú prosili, aby prijala zástož krstnej matky, pravdepodobne prítomná bude pri posviacke. Arcikňazna už aj poslala spolku svoj dar: jednu z ťažkého bodvábu zhotovenú stužku, na ktorej zlatom vyšité stojí: «Arcikňazna Augusta — Kečkeméskemu Kresťanskému Spolku».

Sňatok. Nadžupan stolice trenčianskej dr. Valer Smialovszky a jeho manželka, rodená Gizella Appel s radosťou dávajú na známosť, že ich dcéra Marietta dňa 19. októbra bude mať sobáš v Rajeckých kúpeľoch s Belom Badikom.

Návšteva anglického kráľa u sultána. O zajímavej schôdzke sdeľuje chýr jeden anglický telegram. Dľa chýru anglický kráľ Edvard mieni navštíviť tureckého sultána Abdul-Hamida. Počas cesty anglickej flotty na Stredozemnom mori istý anglický admirál už aj vyjednával v tejto záležitosti s tureckým sultánom a bárs anglická kráľovna robila námietky proti tomuto plánu, plán návštevy predsa ustálili.

Novšia nehoda cárskej famílie. Car a jeho família, s ktorou zdržuje sa teraz na jachte «Polarnaja hviezda», na jednom parnom člnku cheel vystúpiť na breh, ale člnok vrazil do jednej skaly, následkom čoho doňho vnikla voda. tak že len horko-ťažko sa mu podarilo prestúpiť do iného člnku, na ktorom sa potom cárska rodina šťastlivo dostala na breh.

Odhalenie pomníka v Onode. V obci Onod (stolica boršodská) tieto dni popoludní odhalili pamätný stĺp, ktorý boršodsko-miškovecký museálny spolok postavil na pamiatku onodského krajinského snemu, vydržovaného roku 1707. pod predsedníctvom panovníka Franca Rákócziho II. Pamätný stĺp stojí na hlavnom námestí Onodu. Na slávnosti odhalenia dr. Julius Tarnay, podšupan stolice boršodskej povedal zahajujúcu reč a za ním mešťanosta miškovecký dr. Szentpály rozvinul významnosť pomníka. Po odhalení bola ľudová slávnosť. — Ako známo, na krajinskom sneme v Onode detronisovali Habsburgskú dynastiu.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. Augustin Fischer-Colbrie minulé dni udeľoval sviatosť birmovania v obciach Kassa-Béla a Aranyida. — Pekným spôsobom odbavovala sa slávnosť Panny Marie svätého Ruženca v kláštore rádu svätého Dominika. P. Bruno držal do poludnia maďarskú kázeň. Po kázni slúžil hrubú svätú omšu s veľkou assistenciou osvietený pán dr. Melchior Takács, prälát praemonstratsensky. Popoludní bola slovenská kázeň a po kázni prior P. Martin Molnár posvätil novú sochu Panny Marie, ktorú darovala nábožná pani Maria Otresovszky. Po

Požiare. Minulý týždeň bol v Turanoch (turčianska stolica) oheň. Chytil sa dom Jána Kapustu Batoha, ktorý v prostred dedine pri samom potoku stojí. A toto bolo šťastie, lebo oheň za poldruhej hodiny udusili. Ako povstal oheň nevie sa. — V Kláštore pod Zniovom dňa 8. októbra Jozef Duhoň v blízkosti stodoly tamojšieho katolíckeho farára Imricha Benčeka varil lekvár. Následkom veľkého vetra stodola sa chytila a zhorela.

Železničná katastrofa v hlavnom meste. V hlavnom meste na Šorokšárskej ceste vo štvrtok dňa 10-ho októbra na poludnie udalo sa úžasné železničné ne-

Zvedavi Činania.

posviacke bola processia a potom modlitba svätého Ruženca. — Dr. Alexander Eszterházy, direktor košickej akademie, muž kresťanského presvedčenia dňa 22. septembra zomrel v Budapešti. Odpočinutie večné daj mu Pane!

Chýry zo Šariša. Obišovce. Dňa 5. a 6. októbra odbavoval sa tu veľký odpust Panny Marie svätého Ruženca. 6700 ľudí zo všetkých strán okolia bolo pri sv. spovedi. Spovedalo 23 duchovných. Už dávno tu nebolo vidieť toľko nábožného ľudu. — *Szánkó.* Ján Gojdics, titulárny kanonik a vicearchidiakon vysvätil tu nový kostol. Vybudovanie tohoto nového kostola je zásluhou miestneho farára velebného pána Štefana Molcsán. — *Harságh.* Na podnotáriusťo tohoto okresu vypísaný je konkurs s platom 1000 korún.

šťastie. Do hlavného mesta jachajúci carihradsko-zimúňsky rýchlovlak s celou silou sa srazil s jedným naproti nemu idúcim nákladným vlakom. Nešťastiu padlo v obeť mnoho ľudí; dvaja zomreli, štyria-piati sa ťažko ranili a dvanásť utrpeli menšie úrazy. Na miesto nešťastia prišiel aj minister vnútra gróf Julius Andrassy so štátnymi sekretármi s grófom Jánom Hadikom a Jozefom Szterényim.

Tragédia mladých manželov. Belényeslazurský bohatý rumunský statkár Sava Stan strelil na svoju manželku, s ktorou sa len pred tromi dňami sosobášil. Ženská krvou zaliata klesla. Muž sa potom zastrelil. Na výstrely dobehnuvším len toľko povedal: «Ináč som cheell» a s tým zomrel. Nešťastnú ženskú zaviezli do nagyváradskej nemocnice.

Chýry zo Spiša. Vo Veľkom Suline 102 Iudí má očnú nemoc, takzvanú trachomu. — Mesto Stará Lubovňa v minulé dni dalo do árendy poľovačku, a sice za 902 korún, lanského roku len 227 korún dostalo za poľovačku. — Kňazia a veriaci nášho celého biskupstva toho roku 6586 korún 22 halierov a 40 frankov v zlate obetovali pre svätého otca, k tejto summe prispel osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy s 2000 korunami. — V obci Lassúpatak vyvolili na uprázdnenú rímsko-katolícku učiteľskú stanicu Pavla Hanyur. — V meste Gölniczbánya dňa 3. októbra na jednej lúke našli zavraždeného baču Mikulása Hodbavny. Vrah je ešte neznámy. Nešťastný človek dostal osem úderov sekerou po hlave. — V Levoči dňa 4. októbra v noci 4 domy zhorely. — Vo Vlachoch dňa 6. októbra zomrel tamojší mešťanosta Gustáv Förster v 76. roku svojho života. — Stoliční úradníci mali dňa 3. októbra v Levoči zasadnutie, na ktorom ustanovili, že v budúcnosti už nebudú pýtať stoličných výborníkov osobne o vóta. To svoje uzavretie, ktoré aj stoličný výbor schvaloval, odôvodnili s tým, že z jednej strany nechcú byť na obtížnosť daktorým výborníkom a z druhej strany s tým, že je v tom dačo zneucfujúceho pre ich úrad. — V Levoči 71 ročný tesár Ján Puppenko tak nešťastlivo spadnul zo strechy jedného domu, že zaraz zomrel. — Richvaldskí noví kupňari sú tak v Amerike ako aj doma natoľko usilovní a sporiví, že z tých 60.600 korún, ktoré zo spišskej kapitule na zakúpený majetok zdvihli, od nového roku už 14.175 korún vrátili. A tu zas nemožno nespomenúť veľkodušnosť a opravdu kresťansko-sociálneho ducha spišskej kapitule, že k odplácaniu kapitálu aj medzi polrokom kedykoľvek prijme peniaze. — Ku dokázaniu toho, že sa najviac razy neodplatí pravotif uvediem nasledujúci prípad. Dvaja sa teraz u nás pravotia. Tá vec, o ktorú sa teraz nafahujú, stojí spolu 650 korún a kelčíky obnášajú doteraz už 3612 korún, a kto zná, koľko ich ešte bude. Keď sa chudobnejší človek pravotí, či následkom toho nemusí vynst celkom na vnivoč?!

Ohne. Z Ružomberku píšu, že v obci Nemecká Poruba dňa 9. októbra vypukol oheň, ktorý sa následkom silného vetra rýchlo širil. Celá obec s kostolom i so školou zhorela. — V obci Rajec 7. t. m. tiež zúril požiar, ktorý behom pol hodiny celý rad domov spustošil. Oheň následkom nedostatku vody len s veľkým namáhaním hasili. Dľa doterajšieho vyšetrovania oheň povstal z neopatrnosti.

Čo všetko pálenka nenarobí. V nedeľu dňa 6-ho októbra mládenci obce Kraľovany (oravská stolica) keď už dokonale naliali do seba tej besnice, dali sa do bitky a jedného mládenca nožom tak ťažko ránil, že ho museli do tešínskej nemocnice zaviesť. K jeho vyliečeniu je málo nádeje. patričného ale, ktorý údajne spáchal tento čin zatkli.

Tlstým generálom hrozí nebezpečie. Rozniesly sa chýry, že predseda Spojených Štátov severo-amerických Roosevelt z americkej armády vylúčiť chce takých

jazdeckých dôstojníkov, ktorí sa na koni a ani kôň pod pod nimi nemôžu dostatočne pohybovať. Pokým sa ale Roosevelt s touto myšlienkou len zaoberá, francúzsky minister vojny Piquart ju už aj uskutočnil. Na posledných manévroch veľmi krivým okom hľadel na dvoch veľmi tlstých generálov, pod ktorými kone jedno za druhým klesali. Minister Piquart bez slova ich preložil do dispozičného stavu, kde alebo schudnú, alebo keď sa to nestane, pošlú ich do pensie. Zachádzanie ministra vojny v kruhu tučných dôstojníkov vzbudilo veľký nepokoj.

Osud jednej grófkky. Z Viedne oznamujú: V Leopoldovom predmestí v jednom trefotriednom hoteli polícia zatkla jednu ženskú. Keď ju vypočuli, povedala, že je ona grófkka Wallenstein. Od mnoho rokov vo veľkej biede túla sa so svojim malým chlapcom. Polícia myslela, že táto ženská je nejakou závratníčkou a meno grófkky používa len z ohľadu šudierstva. Neskoršie však ale vysvitlo, že je skutočne grófkou a pochádza zo starodávnej českej rodiny Wallenstein.

Zlodej v ministerstve vnútra. Sluha Ferdinand Bernát minulý týždeň v budove ministerstva vnútra zbadal jedného podozrivého človeka, ktorý z úradných izieb vykrádal sa von na ramenách s dvoma kabátmi. Podozrivého človeka chytili a oddali ho policajtovi, ktorý ho zaviedol na kapitanát. Tu vysvitlo, že patričný je 45-ročný kandidát pravotárstva Ladislav Egerer. Minulé dni vyšiel z nemocnice, kde ležal chorý. Nemal peniaze, a preto aby si mohol nocľah zaopatriť, vkradol sa do ministerstva, kde dva kabáty chcel ukradnúť. Zlodeja posadili do chládku.

Tragédia notárky. Z Makova sdelujú, že mladá manželka pitvarošského notára Alexandra Thúryho minulý týždeň spáchala samovraždu. Smutný prípad zapríčinila tá okolnosť, že notára Thúryho suspendovali, pretože v obecnej pokladnici našli deficit. Tvrdia, že Thúry nedefraudoval, ale jeho slabé dozeranie učinilo možným defraudovanie, notár nahliadnuc svoju vinu, zažakoval za úrad a súčasne dal svojej manželke na vedomie, že sa z Pitvarošu vysťahujú. Mladú ženu toto natoľko zronilo, že sa obesila.

Pohyb rakúskych železničiarov. Z Viedne oznamujú, že passívna resistencia rakúskych železničiarov ešte vždy nezmenene trvá. Na nádražie severozápadnej železnice nákladné vlaky tieto dni o 8—10, osobné vlaky ale o 3—4 hodiny pozdejšie prichádzaly. Vlaky aj neriadne odchádzaly. Vlaky štátnej železničnej spoločnosti ešte s väčším omeškaním prichádzaly do Viedne. Následkom snáh železničného ministerstva podarilo sa zamestnancov severo-západnej železnice a štátnych železníc s jejich direktiami do potyku priviesť a minulý týždeň zastupitelia železničných zamestnancov ustanovili sa pred správou týchto dvoch železníc, aby sa dohodli medzi sebou. Táto informatívna porada medzi správou železníc a zastupiteľmi železničných zamestnancov ale zaiste dlhší čas potrvá. Je však nádej, že sa dohodnú.

Omilostenie po 29. rokoch. Jozef Kaschmann roku 1878., počas okupácie Bosny ušiel pred vojenskou službou a preto nemohol prísť domov. Viacráz prosil kráľa o omilostenie, ale nebol vyslyšaný. Keď v Madride spieval ako baritonista, aj španielska kráľovna podporovala jeho prosbu. V poslednom čase v Ríme sa osadil. Sprostredkovaním viedeňského nunciusa podarilo sa previesť u jeho veličenstva kráľa, aby bol Jozef Kaschmann omilostený.

HOSPODÁRSTVO.

Papierové zbožie.

Len čo sa sňah ztratil z oziminy, jariny ešte len sejú, ale už sú burziani a špekulanti, ktorí na vaggóny zbožia predali, hoc nesiali ani zrnka, žiaľ tiež nebudú a ani druhého úrodu schovávať do svojich sýpok. Oni bez práce chcú zbohatnúť, a ak im poslúži šťastie, za jeden deň milliony zmetú do kapsi zo stola na burze.

Nuž ale zkadiaľ dôjdu tie peniaze? Veď keď ten špekulant nemal ani groša, kto mu dá milliony? Kto? Druhí burzianeri. A tí od koho dostanú tie milliony? Od vás hospodári!

«Z nás žobrákov milliony zderú?» pýtate sa. «Veď my nevieme, čo je burza, čo je papierové zbožie, nie žeby sme špekulovať vedeli. To je remeslo len pre židov.»

Tak je, lenže aj vy máte podiel v hre na burze. Zaraz vám to vysvetlím. Najprv musíte vedieť, že kúpa a odpredaj majú dva spôsoby. Prvý, keď kúpenú vec zaraz prevezmete a zaňu zaplatíte. A s týmto je kúpa zkončená. Toto je kúpa hotového tovaru. Druhý spôsob: keď gazda na príklad pšenicu predá, ktorú len o mesiac musí odovzdať, a kupec za pšenicu nie s väčšou cenou platí, lež s tou, akú cenu pšenica o mesiac — teda pri odvoze — mať bude. Toto je obchod na termín, lebo gazda na termín predal a toľko dostal za pšenicu, v akej cene ona bola. Je ale aj taký spôsob predaju, že cenu hneď pri odpredaji určia, kdežto odovzdať zbožie len na určitý čas treba. Poviem, možno predaj v mesiaci júni na septembrový odvoz. Na burze kupujú na takýto termín, len to je rozdiel, že kým gazda svoje na poli jestvujúce zbožie predá, zatiaľ na burze ani kupec, ani predavač vlastného zbožia nemá.

«Nuž ako že môže volakto kúpiť to, čoho vôbec ani nenie?»

Aby ste tomu porozumeli, vysvetlím vám to. Zavediem vás na burzu, kde je veľká kopa židov. Z týchto vyberieme si dvoch, veď tí ostatní to isté robia, čo aj títo dvaja. Jedon je Jakub a druhý Šmulo.

Teda pán Jakub a pán Šmulo. Pracovať z nich ani jedon nechce, ale byť millijnárom, to obaja chcú. Idu teda ta, kde zlodeji bohatnú. Povedzme, že na burze práve vtedy za 8 korún predajú 50 kilov (pol motrického centa), alebo jeden metrický cent za 16 korún. Jakub ňuchá dačo a myslí, že žito v septembri bude lacnejšie. Keby teda on mal včul žito a núkal by mu na septembrový odvoz 16 korún, tak by ho predal, lebo keby ho len v septembri predal, nikto by mu nedal zaň 16 korún. Ale to nič, že pán Jakub nemá žita, zato on ponúka 100 metrických centov, ako keby ho mal na sýpke.

Naproti nemu Šmulo tak ráta, že žito v septembri bude mať väčšiu cenu, ako ho teraz značia. Jeho špekulácia to donáša so sebou, aby za túto lacnú cenu čím viac zbožia nakúpil, aby na september — keď dľa jeho trúfania poskočí v cene — mal čím väčšiu zásobu. A tak títo dvaja židáci majú rozdielne špekulácie. Stretnú sa na burze a spravia kšeft, to jest Šmulo kúpi Jakubovo žito na septembrový termín po 16 korún metrický cent.

Povedzme, že už na druhý deň cena padne a v septembri už len 15 korún 80 halierov dajú za jeden metrický cent žita. Šmulo počína sa škriabať, lebo zle rátať, a penevác toho sa bojí, že žito ešte lepšie padne v cene. aby teda menej utratil, predá od Jakuba po 16 korún kúpené žito Icikovi za 15 korún 80 halierov. Tento zase druhému ho predá, a tak ide ono z ruky do ruky až do septembra. Vtedy má právo odpredateľ vypovedať kupcovi, to jest žiadať, aby si odobral kúpené žito. Povedzme, že cena žita do 1. septembra o 3 koruny zlacnie. Včul predavač, na príklad Jakub, vypovie svojmu odberateľovi tovar, čo toľko znamená: zaplať, čo si kúpil, to jest v tomto páde 100 metrických centov. Jakub kúpi metrický cent o 3 koruny lacnejšie, ako od Šmula dostane, teda vyhrá na obchode 300 korún. Šmulo ale nepotrebuje žito, vypovie teda svojmu odberateľovi tak chytro, ako len vie. Aj dá si zaplatiť rozdiel, ktorý je medzi jeho a medzi včulajšou cenou.

Vidno z tohoto, že tým, ktorí predali žito na september, v záujme leží, aby na ten čas čím lepšie kleslo v cene, tí ale, ktorí ho kúpili, na tom pracujú, aby žito čím lepšie poskočilo v cene, to jest aby zdraželo, lebo vtedy oni vyhrajú. Rýnková cena teraz dľa toho sa utvorí, že kto zvíťazí na burze: predavači-li a či odberatelia? Jak odberatelia, vtedy sa zvýši trhová cena žita, jak ale na burze tí zvíťazia, ktorí už predali, tak cena padne. Trhová cenu preto určí burza. lebo veľký obchod utlačí malý, na burze ale o milliony sa jedná. Že je tomu tak, udáme prípad Samuela Gelba, ktorý veľký obchod spravil na burze.

Tento Gelb papierové žito kúpil a predal. Kúpil 290.000 metrických centov a týchto štvrt milliona centov vmestilo sa do jeho malej zápisnice, kdežto keby ich bol chcel na železničné vozne vyložiť, potreboval by k tomu 2500 vaggónov. Tolkoto žita urodí sa na 50 tisíc jochoch v Banáte. Cena tohoto žita — rátajúc

metrický cent po 16 korún — učinila 2 milióny korún. A keby sa to žito na Gelbových 50 tisíc jochoch bolo urodilo, tak jeho zeme hodny sú 30 miliónov korún. Lenže kšeft zle vypálil pre Gelba. Drahé žito, ktoré vlastne len v jeho knižočke bolo naznačené, zostalo mu na krku a on prišiel o všetko, čo mal.

Takto ide hra na burze. Špekulanti dľa svojko náhľadu a chosnu riadia ceny zbožia. Pritom ešte aj s faľošími správami klamú obecnstvo. Na príklad výhľad je na dobrú úrodu a oni vyhlasujú v novinách, že bude slabá žatva. Alebo naopak, len aby lacno mohli kúpiť. Burziani teda prekazia, aby zbožie do prirodzenej ceny prišlo. Oni sú náhončici veľkých — židovských — mlynov a veľkých kapitalistov, ktorí zbožie lacno chcú kúpiť a draho odpredať a tak s papierovým zbožím utlačia cenu prirodzeného zbožia.

Preto sme povedali, že skrze špekuláciu židovských burzianerov malí hospodári sú oškodení. Títo stonú, že zbožie nemá ceny. Potrebné je preto, aby prestaly tie zbojstvá s papierovým zbožím. Kto chce zbohatnúť, nech pracuje, nech sa namáha. Ale zdierať chudobu a jej krvopotný výrobok do svojej kapsi strkať, to je už ozajstné lúpežníctvo. Burza je len na to, aby tam dakoľko židákov zbohatlo. Vlády už dávno mali zakročiť proti týmto zbojstvám, lenže liberáli veľmi sa báli židov, od ktorých záviselo celé jejich panstvo.

Kreštanská ľudová strana od prvku žiadala, aby sa zakázalo kšeftovať s papierovým zbožím, lebo videla, akú škodu majú skrze to hospodári. Ľud bedáka, stone, klaje, že nevie vyžiť a do snemu predsa posielal takých vyslancov, ktorí sú usrozmění so židovskými burzianmi, lebo veď na voľby títo dávajú peniaze. Dotiaľ nebude lepšie, kým ľud celkom nepripojí sa ku kreštanskej ľudovej strane.

Gazda.

DOPIŠY.

Z Novej Vsi.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kreštane».

Veľkú radosť spôsobil u nás ten chýr, ktorý sme čítali v dopise sulanského Jána Klepala, totižto že hlavný slúžny Ľudevít Tóth ide do pensie. Daj Boh, aby sa to čím skôr stalo. To je jeden zaťatý liberál, ktorý sa v dobe koalície tak cíti, ako nahý žid v trní. Že je on ešte vždy ako lieh tuhým liberálom, to my i z toho vieme, že nechcel hlasovať na kandidáta koalície na dra a grófa Ladislava Hunyady. Pán Tóth, čo tuhý li-

berál sa milkuje a kamaráti s Jánom Holladi, ktorý ešte vždy podporuje cirkevnými peniazmi farárskymi noviny Tiszove «Az Ujság» rečené. Počuli sme v Topolčanoch na trhu jedného krivonosého, že pán Ľudevít Tóth chce prepytujem v Preseranoch vystúpiť za kandidáta do stoličného výboru. Ľudkovia nehlasujte naňho, lebo mu ešte vždy sedia na tvári tie liberálne nápisy, s ktorými tak hersky podporoval vládu Bánffyho a Tiszovu. Povedzte že drahí čitatelia, statoční ľudáci, že ktorý kreštan dostal licenc v topolčianskom okrese od tej doby, vo tam Tóth panuje? Pán Tóth je veľký pán; proti nemu sú mnohí tak malí, že on musí na nich s polpleca hľadať. Pán Tóth je bohatý chlap, ale len na peňazný mešec, nie ale na deti. Žalúdok má tak výborný, že aj kefira zmrví. Každý rok navštíví Karlové Vary. lebo sa tam dobre varí. Na očiach okienka nosí, aby nikoho neuriekol.

Ináče teraz sme zamestnaní s cukrovou repou a so zemiakmi, so sejbou sme veľmi na zadku. Ani blchy ospalého tak neomrzia, jako nás tá okolnosť, že padla cena rožného dobytku. Naše žienky sa motajú okolo hrncov a chlievov; ponevác nám už vyšla masť, nejedna z nich tak baží za zabíjačkou, jako skupáň za grošom, alebo korheľ za goralkou.

Ponevác je naša obec len filiálkou, duchovného pastiera nemáme vždy na klinci pri ruke. Gazdovci sú tu zámožnejší, nežli židia v Trantárii.

S Bohom! *Miško Figliar*, nádejny rychtár.

Turzovka.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kreštane».

Máme už jaseň tu. Príroda sa na odpočinok chýli, chce spať, aby zas nabrala sil ku budúcu jaru. Naš spoločenský život v Turzovke podobá sa ku prírode v zimnom čase: spi. Je pravda, že sa nachodia objavy pekné a chvalitebné i u nás, ale s tým sa uspokojit nemôžeme, musíme ísť ďalej. Predovšetkým záležať má nám na tom, aby sme našemu pospolitému ľudu zabezpečili poriadneho a ľahšieho vyživenia, čo sa len tak docieli, keď sa bude pracovať jak na poli sociálnom (spoločenskom), ako i na poli politickom. S radosťou pozerám na bratov hontianskej stolice. Od nich sa máme učiť, jako sa máme sriadit na politickom poli, jako máme spojenými silami pracovať. Veď blížia sa voľby stoličných výborníkov! Snáď chceme zase tak čakať, jako doteraz, aby nám takých výborníkov natisli, ktorých ani nepoznáme? To by nebolo pre nás ani pekné, ani osožné. My si musíme takých ľudí voliť, v ktorých dôveru skladáme, ktorí nás zastanú, ktorí sú opravdoví ľudáci. A jako sme zaostali na sociálnom poli! Nemáme miesta, kde by sme sa schádzali a dôverne porozprávali, niet úverkového spolku, niet konzumu! Či sa ich aj kedy dočkáme? S prácou, s usilovnosťou, s oduševnenosťou, ano, ináč nie. Nech zaniknú medzi nami časy lenivosti,

bojazlivosti a nedbanlivosti! Spojme sa, lebo žijeme také doby, kde už jednotlivci málo vážia, ale platia massy, tisíce, milliony. Nebudme osamelé, opustené prútky, ktoré slabé dieťa zláme, lež sviažme a spojme sa v silné snopy, ktoré vietor nezohne, ani žiadna moc neroztrhá. Kde ale najdeme ten nás spájajúci silný sväzok? Postavme sa my pod zástavu našej kresťanskej ľudovej strany! Schádzajme sa častejšie, čítajme dobré časopisy, zvlášte «Kresťana», a tak zaštepia sa v srdcia nášho pospolitého ľudu nauky a zásady jedine osožné a kresťanské, ktoré keď verne budeme nasledovať, presvedčíme sa nielen o tom, že sme posiaľ mnoho zanedbali, lež aj to nahliadneme, že jestli ľud náš vzdelat, na dobrú cestu ho priviesť a v jeho biede mu pomôcť chceme, verne a zmužile pridržat sa musíme kresťanskej ľudovej strany.

Kysučan.

Zo šuranskej fary.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Do rozhorčeného žiaľu srdca svojho som namočil pero a tak píšem tieto riadky. Bolo to dňa 22. septembra, že sem prišiel z Prievidze istý Dolfo Abafi, ktorý v sprievode očima Jána Weber a učiteľa Jozefa Čerhák práve v tú dobu šiel poľovať, keď sa zazváňalo do kostola k nedeľným pobožnostiam predpoludňajším. Veru je to zlý príklad pre ľud a poriadnych katolíkov, ktorým je nedeľa sviatosťou, dňom Božím, a nie dňom poľovačky a motania sa po poli s flintou. Jako má Boh požehnať takých ľudí, ktorí radšej poľujú, nežli by mali požehnať Boha na bohoslužbách. Tresty Božie sú rozličné; mlyny Božie melú pomaly, ale iste; Boh nenie náhlivý, ale pomätlivý; beda tomu, kto upadne do rúk spravodlivého Boha. Beda tomu, z koho pohorzenie pochádza; nedeľné požehnanie Božské je nielen halene potrebné, ale aj čiernemu kabátu; tedy vy štyria panáci buďte verní nielen ľudským a občianskym zákonom, ale aj cirkevným. Mnohí kresťanskí statkári preto vyšli na mizinu, lebo neplnili svoje kresťanské povinnosti.

Pohoršený farník.

Z Biskupovej.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Mnohí čitatelia «Kresťana» snád ani nevedia, že blatová dedinka za chrbátom sveta ležiaca a «Biskupová» menovaná jestvuje. Od koho a od čoho dostala ona toto pekné meno, nevie sa. Daktorí tvrdia, že tu kedysi istý Habakuk Biskup vystavil prvý dom; iní zase udávajú a tvrdia, že na biskupskom pozemku sa vystavil prvý dom tu. Určite a rozhodne nič sa teda nedá tvrdiť. Táto dodinka naša leží medzi Čermany, Merašicami, Kapnicami a Nežaticami. Bydlí tu samá sedlač

vyjmúc dobráka Nemca Lüttmendingha, žida Engela a dedinského cigána, ktorý má takú vypasenu ženu, žeby podobnej ani v troch chotároch nenašiel. Keby sme my mali toľko zlata, koľko je tu blata, ani jeden by tu nebydlil. Pôda je tu kapitálna; v politickom ohľade sme všetci tuhí a poriadni ľudáci, ani Holadimu sa nepodarilo doposiaľ zvrtnúť nás na mameluckú stranu. Ženičky naše sú zdravé a silné, nejednej i sám muž ešte ustupuje, aby ho za fúz nepotiahla. Úrodu predávame v Hlohovci. My tuho spolu držíme, ani živý plot. Zdravotné pomery sú tak prajné, že z pohrabov ani pán farár, ani pán organista nezbohatne. Keď tu čo nového bude, napíšem do «Kresťana».

S Bohom!

Roľník Gašpar.

Rozmary a žarty.

Zlato z vody.

Istý bohatý hostinský chcejúc sa pochváliť, ukazuje hostovi svoje zlaté veci, rieknuv:

— Pozrite tieto zlaté šperky, také sú čisté, ako dáždová voda.

— Nie div, keď z nej pochádzajú, — odpovedal mu host.

— Z akej?

— Nuž z tej, čo do vína miešate.

Vždy zdvorilý.

Kat (k odsúdenému na smrť, ktorý kýchnul): Na zdravie vinšujem!

Uhádnul.

— Pozri len ten článok, tak sa točí, ako...

— ... ako ty každý večer, keď ideš z krčmy domov.

Má pravdu.

Mladý pán hľadá kvartiel a vošiel jeden obzreť. Našiel tam starú paňu a preto prehovoril:

— Ale prosím, ja som čítal v novinách, že je tu k prenajatiu izba u mladej vdovy...

A stará pani odpovedala:

— Áno, to som ja dala do novin. Lebo ja som mladá vdova. Mój muž len pred týždňom umrel.

Spisy redakcii zaslané.

Modliaca knižka a spevník. Cieľom rozširovania maďarskej reči zvlášte pochvalnú myšlienku uskutočnila Sväto-Štefanská Spoločnosť vydaním modlitebnej knižky vo dvoch rečiach. Nemohlo sa doposiaľ žiadať, aby Slováč, alebo Nemeč, ktorý maďarskú reč len lámal, potreboval modlitebnú knižku, ktorej nerozumie, preto v mnohom ohľade aj modlitebné knižky boly toho príčinou, že reč maďarská, ktorej ako-tak naučila sa mládež v ľudových školách, nerozširovala a nevyvíňovala sa po

okoliach. Tomuto odpomôžu modlitebné knižky sstavené vo dvoch rečiach. Mládež nemeckého, alebo slovenského jazyka dostane modlitebnú knižku v nemeckej alebo slovenskej reči, ku každej modlitbe a piesni pripojená je ale aj osnova v maďarskej reči. Mládež takto z počiatku snáď len zo zvedavosti potrebovať bude túto modlitebnú knižku, pozdejšie ale celkom privykne ku nej a naučí sa modlitbám a piesňam v maďarskom jazyku. Mládež naša ani z jednej ľudovej školy nemala by vystúpiť bez takejto modlitebnej knižky. Bolo by to k upevneniu náboženských a vlasteneckých citov v akých vychováva sa naša mládež v katolíckych ľudových školách. Po dávnejšom vydaní modlitebnej knižky v maďarskej a nemeckej reči, vyšla pritomne našim nákladom «**Modliaca knižka a spevník**» v maďarskej a slovenskej reči, ktorú zostavil *Jozef Masztich* a ktorá asi na 800 stranách obsahuje modlitby a piesne ku všetkým pobožnostiam a príležitostiam v maďarskej a v slovenskej reči. K dostaniu je v trojakom vydaní. Cena modlitebnej knižky viazanej v plátne je 4 koruny. Červeným tiskom ozdobená modlitebná knižka viazaná v koži, stojí 5 korún, táže s pozlátenou väzbou v koži stojí 6 korún. Objednať možno tak túto modlitebnú knižku ako i všetky vydania Spoločnosti u: **Knihkupectva Svätoštefánskej Spoločnosti, Budapešt, IV. Kecsméti-utca 2.**

Ježiš Priateľ Dietok. Modliaca a spevácka knižka pre školské dietky. Šieste vydanie, 332 strán. Cena jedného výtisku v plátne viazaného 70 halierov. Za 80 halierov, ktoré sa môžu i v liste v poštových markách odoslať, pošle ju knihtačiareň Karla Salvu v Ružomberku (Liptó-Rózsahegy) franko. Piesne (248) sa srovnávajú celkom s «Alleluja» spevníkom a z nich 48 sú vynótované. Každý rok sa z nej do 5000 výtiskov minie, dosiaľ za 10 rokov 52.000 (päťdesiatdva tisíc). Knižku zostavil Štefan Janovcsik, farár likavský.

Stanovy a Odpustky všeobecného Sväto-Omšového Spolku pod preslávnym Menom, pod Ochránstvom a so vzývaním milostiplnej a nepoškvrnene počatej Matky Božej Marie u P. P. Františkánov v Ingolštade utvoreného. — Z pôvodiny nemeckej s dovolením Dôst. Biskupského Generálneho Vikáriátu v Eichstát-u vydanéj. Tlačou Karla Salvu v Liptovskom Ružomberku (Liptó-Rózsahegy).

II. krajinská púť do Svätej Zeme. Dňa 25. novembra r, 1907. pohne sa II. krajinská púť do Jeruzalema. Smer cesty: Budapešt—Belgrád—Sophia—Konstantinopol—Smyrna—Beyrouth—Jaffa—Jeruzalem a naspät. Ceny súčastnenia: I. trieda 900 korún, II. trieda 700 korún, III. trieda 350 korún, v ktorej summe obsahuje sa úplné zaopatrenie cez 21 dní. Bez zaopatrenia železnica III. trieda a paluba na lodi 230 korún. Trvanie cesty 26 dní. Prihlásiť sa možno do 10. novembra, počom neskoršie prihlasy nemôžu sa do ohľadu vziať. Programmom ochotne poslúži duchovný vodca velebný pán Ján Simontsics, farár (Cobolyfalva, Trencsénm.).

Zanedbané spatrujeme často boľasti prs a údov, zapálenia, klopanie srdca, ťažké dýchanie, slabosť očí. hučanie v ušiach, influenza, trasenie, slabosť tela atď. proti ktorým neduhom s veľmi dobrým výsledkom potrebuje sa Fellerov Elza-Fluid. Objednajme 12 malých alebo 6 duplovaných fľaštičiek za 5 korún; 24 malých alebo 12 duplovaných fľaštičiek franko za 8 korún 60 halierov u dorábatela Eugena V. Feller, lekárnik, Stubbica, Kostolná ulica číslo 18. (Stol. Záhreb.)

Rozpomienky na detinstvo. V neprestajných bojoch a zápasoch o život vsadenný, ktoré tak rýchlo zotstarujú človeka, poskytujú mu spolu málo času k tomu, aby sa rozpomenul na blahé dni svojho detinstva. Tým radostnejšie je, spolu ale tým boľastnejšie, keď človek v zriedkavých hodinách svojho odpočinku pohliadnuť môže na dávno zašlé doby svojho detinského veku. Takáto rozpomienka vyníma sa ako zanikajúci hlas organov a odumierajúca ozvena zvonov. Vianoce s posvätnými jejich rozkošami obnovujú sa v našej mysli a čo len na krátky čas predstavujú nám pomínuté sa doby. Túto rozpomienku vzbudzuje v nás «anjel so zvončekom ku vianočnému stromu», novota totiž, ktorú do obchodu záslužne uviedol cis. a kráľ. dvorný liferant Ján Konrád, Brüx 1909. Obraciame pozornosť ctených čitateľov našich na tejto firmy ohlas, z ktorého poučí sa každý bližšie o tejto novote. S mnohými vyobrazeniami opatrený cenník povýš udaná firma na žiadosť posielá každému ochotne franko a zdarma.

Odkazy redakcie.

P. Fr. Kl. Kf. Ráďte odpustiť, že vaše vďačne prijaté dopisy len v budúcom čísle môžeme uverejniť.

P. J. K. Sz. List sme dostali a pekne ďakujeme za poslané.

P. Alfons. Orava. Z tých nápadov si nič nerobte. Taký hlas neide do neba.

P. Dopisovateľ. Nagyszombat. Chcete vedieť či pravdu majú «Ľudové Noviny», keď v poslednom čísle takto píše: «Darmo brizgajú naši nepriatelia, že sme vraj socialdemokrati. S tým právom by sme mohli my néppártistom vytýkať, že sú osemaštyridsiatnici, poneváž sedia s nimi spoločne v koalícii». — «Ľudové Noviny v tomto tiež nemajú pravdu, z tej jednoduchej príčiny, že to jejich porovnanie veľmi kulhá. Nie néppártisti, bo takých niet, lež kresťanská ľudová strana je v koalícii, aby vymohla katolíkom autonomiu, katolíckym duchovným usporiadanie kongruy a aby bránila cirkev. To je celkom iné, ako keď národnári lubkaju sa s revolucionárnymi socialdemokratmi, ktorí cheú zrúcať tróny, orabovať katolícku cirkev o jej majetky a za každým krokom zapierajú Boha a za zbytočné vyhlasujú náboženstvo. Veriaci kresťan nesmie sa pridružiť nikdy ku takejto spoločnosti.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 15. októbra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 22.75—24.45, stolnobelehradská K 23.25—24.25, peštianska K 23.05—24.25, banátska K 23.05—23.85. — *Raž*: prvotriedna K 20.35—20.70, druhotriedna K 20.15 do 20.30. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15.60—15.80, druhotriedny K 15.40—15.60. — *Ovos*: prvotriedny K 16.15—16.25, druhotriedny K 15.75—16.05. — *Proso*: K ——. — *Kukurica*: Kor. 13.40—13.60. — *Repica*: K 34.50—36.00.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	18.50	18.10	17.70	17.40	17.10	16.80	16.40
		č.	7	7½	8		
		K	15.10	14.10	9.40		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6.70, hrubé K 6.80.

Ďatelinové semä: čistené K 144.00—150.00, lucerna čistená K 116.00—124.00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.20—4.30, žlté K 4.80—5.00 za 100 kilogr.

Strova: Fazula veľká biela K 18.50—19.50, miešaná strakavá K 14.00—15.00. — *Hrach*: nelúpaný K ——. — lúpaný K ——. — *Šošovica*: čistená K 50.00—75.00. — *Konopné semä*: K 26.00—27.50. — *Mak*: K 80.00—82.00. — *Rasca* (krmín): Kor. 85.00——. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 45.00—46.00, srbské (100 kusové) K 33.50—00.00.

Lekvár: srbský K 29.50—00.00, slavovský K — do — za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 38.00, fiumánsky White-Star (***) K 32.00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 77.00 do 77.50, kockový K 79.00—79.50, žltý K 77.00—77.50 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 154.00—155.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 129.00—130.00, 3-kusová K 130.00—131.00. vidiecka K —. — za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 162.00 do 163.00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden baril 52.50—53.00.

Vajcia: prima uhorské K 84—88, podľejšie K 70 do 76 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2.40—2.50, k vareniu K 1.60—1.80, syr 12—20 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy kŕmené K 1.20—1.30 kilogr.; kurence k smaženiu K 1.30—1.50, kurence k pečeniu K 2.00—2.60, sliepky na polievku K 2.70—3.00 za jeden pár.

• Kašel •

natku, zachrypnutie, polenie hrdla, ťažké dychanie, influencu vyhojí a istotne nám pomôže Fellerov Elsa-fluid. Tuct na пробу 5 korun franko. Objednajme u Eugena V. Feller Stubica, Kostolná ulica 18 číslo, (Záhreb). **Ferry**

Najlepšie budičky Registovaná známka „Adler-Roskopf-Alarm“ k dostaniu len u mojej firmy.

Zárka 3 rokov na písme.

S 1. zvonkom, ocelová kotva a zástavidlo K 3.80. — S osvetleným v noci číselníkom K 4.20. S 2. zvonkami, ocelová kotva a zástavidlo 4.40. — S osvetleným vnútri číselníkom 4.80. Súbežné budič hodiny 2.90. S osvetleným vnútri číselníkom 3.30. Záruka 3 rokov na písme. — S tovarom nespokojným vrátiť sa peňaze. Rozposielanie s poštovou dobierkou.

Prvá hodinová fabrika Brúx **Ján Konrád** cis. a kráľ. dvorný líferant v Brúxi č. 696. Žiadajte si moj hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami franko a zdarma.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

(Staré číslo domu VI., Gyár-utca 50. č.)

Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktiež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebný stroj prítomnosti !!

Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku sietin adt. O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva zprávy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-hradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadosť zdarma a franko.

